

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvscvla Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis

Marca, Pierre de

Parisiis, 1681

XIII. De theca reliquiarum sancti Ioannis Baptistæ quæ servatur in Ecclesia Dominicanorum Perpinianensium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14704

*DISSERTATIO DE THECA
reliquiarum sancti Ioannis Baptiste quæ
servatur in Ecclesia Dominicanorum Per-
pinianensium.*

IN monasterio fratrum Dominica-
norum in urbe Perpiniani studio ac
pecunia Iacobi I. Regis Aragonum circi-
ter annum MCCII. condito sunt in-
signes sancti Ioannis Baptiste reliquiæ,
nempe pars brachii sinistri paulò infra cu-
bitum recisi ad extremam manum in di-
gitos quinque distinctam, quibus ungues
intimè adhærent, pelle paulisper corru-
gata, carnei, licèt marcidi, coloris, ossa
& nervos ipsosque ductus venarum, quæ
veluti livorem quendam retinent, circum-
tegente, extantibus in metacarpio vin-
culorum vestigiis.

II. Harum reliquiarum fidem cùm ex-
ploraret Iacobus Prior de Aspirano Cano-
nicus regularis ordinis S. Augustini, eam in
rem à Petro, dein à Raimundo Episcopo
Elnensibus delegatus, anno MCCCLXXVII.
receptis gravium religiosorum testimo-
niis, in acta retulit ea quæ nos hic in pau-
ca contrahimus. Anno MCCCLXXIII. ele-
gantis formæ adolescens accessit ad F.

Petrum de Alenia monasterii illius religiosum castigatæ vitæ, qui pretiosum sibi que carissimum pignus, Compostellam pergens, apud eum deposuit, ea lege, ut sibi postmodum reduci redderetur, alioqui ad monasterium dono suo perventurum. Tradidit ergo thecam seu mavis loculum ligneum incrustatum, longitudine palmi unius ac semis, amplitudine & latitudine quadrantis, in qua pars illa brachii erat recondita, depicta in operculo sancti Ioannis præcursoris imagine alis ad humeros adornata, manu sinistra caput in disco, dextra librum inscriptum tenente. Latera verò thecæ continent decem & octo versus, singulos duodecim syllabis & pedibus senis eorumque ultimo ferè Iambico constantes, uncialibus literis Græcis vetustis descriptos. Peregrini reditu inutiliter expectato, tandem Alenia jam morti proximus monasterio sacrum depositum dono dedit juxta voluntatem adolescentis, quem nemo dubitavit fuisse angelum, qui ut Perpinianensibus Ioannem Baptistam jam tum à quingentis annis ut loci patronum colentibus gratificaretur, pignus reliquiarum hujusce martyris eò detulerat. Interim, quemadmodum acta illa docent, plurima miracula patrata sunt à Deo in curatione morborum varii gene-

ris, implorato ab ægris beati Ioannis auxilio, & vice versa, dolore tum brachii sinistri tum capitis afflictis iis qui reliquiarum veritati fidem detrahebant. Quam ut firmiùs comprobarent religiosi, circiter annum MCCCLXX. unum è suis Athenas miserunt Guillelmum Albertinum, qui literarum in pergameno descriptarum interpretationem à peritis linguæ tum Græcæ tum Latinæ exquireret; quam retulit tandem literis attestatoriis Archiepiscopi Athenarum munitam, quas R. P. Lotius Dominicanus theologiæ professor in Perpiniensi universitate edidit anno MDXC. nosque hic inferendas duximus cum veteri illa versione ab Archiepiscopo Thebano adornata.

III. *Nos frater Antonius Dei & apostolicæ sedis gratia Archiepiscopus Athenarum ac Reverendissimi in Cristo Patris & Domini Iacobi permissione divina Patriarchæ Constantinopolitani tam in temporalibus quàm spiritualibus Vicarius generalis notum facimus per præsentem literas Priori & fratribus conventus Perpiniensi ordinis Prædicatorum Elnensis diocesis & universis superscriptarum in Græcæ & Latina lingua scripturarum cupientibus intelligere veritatem quòd frater Guillelmus Alberti eiusdem ordinis præsentavit & legit coram*

nobis & Reverendo Patre Domino Archiepiscopo Thebano necnon & aliquibus discretis viris in Græca & Latina lingua bene peritis quandam litteram sigillo præfati conventus signatam, in qua continebatur quòd ipse frater Guillelmus interpretari faceret & transferri suprâ adnotatas Græcas literas in litteram & linguam Latinam; quarum tenor, ut omnibus nobis patuit, est quoddam carmen stylo Græco satis profundo & rhetorico ad laudem præcursoris Christi beati Ioannis Baptista ad devotionem reliquiarum eius orantes provocans & ad devotionem pariter inducens. Quapropter supradictus Pater Dominus Archiepiscopus Thebanus Hebræa, Græca, & Latina linguis & literis sufficienter imbutus, devotione prædicti sancti affectus & supradicti fratris Guillelmi supplicatione humili, suprascriptam de Græco in Latinum de verbo ad verbum transtulit cum magna deliberatione ac nostra & aliorum multorum in utraque lingua peritorum approbatione, nihil addito, nihilque remoto. In quorum testimonium sigillum nostrum impendenter apponendum duximus, necnon per manus publici Notarii hæc omnia in Latina lingua scripta fideliter construi & signari mandavimus, ut patet volentibus intueri.

IV. Quæ Græcè sunt in operculo thecæ descripta, Archiepiscopus Thebanus sic vertit, Supra caput; Sanctus Ioannes

Præcursor. In libro manus dextræ: *Clama Præcursor, Minister Verbi. Pœnitens ostende naturam mortalium.* Ad pedes: *Quid te vocabimus, Prophetam, Angelum, Apostolum, aut Martyrem?* In lateribus loculi sunt descripti versus Græci, quos vetus ille interpretes sic vertit.

Deus descendit in omnium salvationem.
Veni tu, Præco, declarare verbum.
Omnia tua miratu plena extant.
Dixit Gabriel nativitatem tuam extraneè,
Patris venientiam punire vult,
Pœnam autem mutitiam infert citò.
Supra apparuisti virtutes ter beatas
Melior Prophetis, æqualis Apostolis.
Martyrum apparuisti ornamentum plenum quid,
beate.
Non gustans cibum qualiumcunque quæ in natura sunt.
Genusflectens adjuva omnes, ut mos est,
Præbens succursum adjacentibus voto
Honorabili tui positioni reliquiarum.
Negotiorum volutiones, & revolutiones vitæ,
Sanitatem corporis cum lætitia ligans;
Benedicens autē ipse & gubernans, ut tibi fas est.
Fers alas, adæquatus angelis,
Materialis existens immaterialiter, ut salvator dixit.

V. Ex ipso literarum stylo & contextu manifestum est Antonium fuisse commu-

nionis Latinæ Archiepiscopum, præcipuè cum illa tempestate Athenas & vicinas regiones obtinerent Catalani. unde Coronæ Aragonum quæsitum Ducatus Athenarum & Neopatriæ nomen. Porrò Antonius, ut pleniori jurisdictione frueretur, adjunxit suæ vicariam auctoritatem Iacobi Patriarchæ Constantinopolitani, ejus nempe qui à Romano Pontifice institutus erat, non autem Patriarchæ Græci degentis in urbe Constantinopolitana.

VI. His per transfennam adnotatis, pergendum est ad examen veteris versionis; quæ facta est *de verbo ad verbum*, ut testatur Antonius Atheniensis. Quod ipse quoque deprehendi, comparando versus qui supersunt integri in loculi lateribus cum versibus translationis. Adeo enim scrupulosè textum sequitur interpres ut nec ordinem dictionum pervertat, nec pura Latina adhibeat, unde obscurior redditur sententia interpretationis. Sanè quæ sunt in loculi operculo descripta, apprime respondent versioni veteri quam exhibuimus, Græca autem sic se habent. Supra caput ὁ ἅγιος Ἰωάννης πρόδρομος. In libro manus dextræ. φώνει πρόδρομος ὑπὲρ τῆς λόγου. Μετανοῶν δείκνει ἔ φύσιν τῶν βρωτῶν. Ad pedes. τί σε χαλέσωμεν προφήτῳ, ἀγγέλῳ, ἀπόστολῳ, ἢ μάρτυρα. Ceterum ex decem

& octo versibus ex quibus integra inscriptio constat, supersunt tantum duodecim; sex aliis unà cum incrustatione thecæ deperditis. Quare alteram paulò familiariorē aggressus sum interpretationem, ut lector genuinam versuum sententiam absque labore assequatur; relicta tamen sex versuum deperditorum versione, nisi si quando iuvanda fuit dictionis aliqujus supplemento.

VII. Ponam itaque versus qui supersunt, ecclesiasticos illos quidem & ad tropariorum similitudinem modulationi aptos, sed elegantioris quoque sententiæ.

.....

 Ἀπαντὰ τὰ σου θαύματος πλήρη εἰσι.
 Λέγει Γαβριὴλ τὴ γέννησίν σου ξηρῶς.
 Πατρὸς τὴ ἀπίθειαν πτωρῶν θέλει,
 Δίκην ἣ τὸ κωφῶσαι εἰσφέρει τάχος.
 Ἰσχυρῶς ἄφθης δρετῶν τρισολβίων,
 Κρείττων προφητῶν, ἴσος ἂν ἀποστόλων.

.....

 Τῆ πνίμα σου θήκη τῆ τὴ λειψάνων.
 Πραγματικῶν ἐλπίσεις τε, καὶ τροφὰς βίου,
 Ρῶσιν σώματος, σὺν θυμηδία δέων.
 Εὐλογῶν δ' αὐτὸς, κυβερνῶν ὡς σοὶ θέμις.

Φέρεις πτέρυγας, ὡς ἰσῶθεις ἀγγέλοις,
 Ἐνυλος ὢν, ἄυλος, ὡς σωτὴρ ἔφη.

VIII. Eos versus sic vertendos duximus, admixta in locum deficientium, ut dixi, veteri versione.

*Deus descendit in omnium salvationem.
 Veni tu, Præco, declarare verbum.
 Omnia tua miraculi sunt plena.
 Nativitatem tuam exponit Gabriel extra ordinem.
 Patris vult punire incredulitatem.
 Pœnam statim infert, ut sit mutus.
 Apparuiſti superior ter beatis virtutibus,
 Potior Prophetis, Apostolis æqualis.
 Martyrum apparuiſti ornamentum plenissimum,
 beate.
 Non gustans cibum qualiumcunque que in natura sunt.
 Genuflectens adjuva omnes, ut mos est.
 Præbens auxilium procidentibus ex voto
 Ad honorabilem tuarum loculum reliquiarum.
 Rerum complicationes & vitæ vicissitudines,
 Salutem corporis cum iucunditate nectens.
 Benedicens autem ipse & gubernans, ut tibi fas est.
 Fers alas, ut æquatus angelis,
 Materialis cum sis, materiæ expers, ut salvator dixit.*

IX. Non dissimulandus est error Lotii in versu nono, ubi Ioannes dicitur mar-

tyrum decus & ornamentum plenissimum, quod interpres sic è Græco expresserat, *plenum quid*, πλῆρες τι. cujus dilectionis adjectio auget prioris verbi significationem. Putavit autem Lotius interrogandi vicem *quid* habere, sicque distinxit contra mentem auctoris & interpretis. Nos autem, ne quis iterum cespitaret, maluimus sensum reddere & *plenissimum* vertere, non autem *plenum quid*.

X. Quod autem præfert versus decimus, Ioannem nihil edisse, id positum est ad demonstrandam ejus austeriorem ac severiorem abstinentiam juxta phrasim à Domino usurpatam, qui ait in evangelio Ioannem venisse nec manducantem nec bibentem. Observanda est locutio undecimi versus, qua sic imploratur auxilium Ioannis ut ipse quoque illud petat à Deo, *genusflectens*, id est, γονυπετῶν Græcè.

Ex decimo tertio addiscimus versus istos ad usum hujus thecæ sive loculi quo conduntur reliquiæ sancti Ioannis fuisse compositos. Sed decimi septimi & decimi octavi, quibus tota inscriptio concluditur, sententia est elegans. Alludit ad alas in imagine depictas ac si esset unus ex angelis, quibus usus vetustissimus Ecclesiæ ex scripturis petitus alas tribuit. Auctoritatem verò huic angeli nomenclaturæ addit

ex dicto Christi, qui in evangelio angelici nomen dedit Ioanni. Vnde concludit auctor posse dici Ioannem materiae expertem, licet sit ex materia concretus, ἔνυλος ὄν, ἄνυλος.

XI. Alteram eorum versuum interpretationem ab Hersenio Episcopo Graecorum Nicosiae in Cypro factam anno MCCCCVII, edidit Lotius: quam nos omittimus, quoniam paulisper ab exacta sententia textus deflectit; quamvis disertè exponat hanc esse capsam reliquiarum sancti Ioannis. Hoc enim verbum capsae usurpat. Hujus versionis novae perquirendae occasio petita fuit ex lite quae in causa appellationis pendebat coram Antonio Abbate monasterii sanctae Mariae de Regali in urbe Perpiniensi siti delegato à Benedicto XIII, quam fratres Praedicatorum interposuerant adversus prohibitionem à Bartholomaeo Episcopo Elnensi sibi factam ne publicè exponerent has reliquias in die festo decollationis beati Ioannis, eo praetextu quòd auctoritate Romanae sedis nondum essent approbatae. Delegatus, recensitis actis illis primis à Priore Aspirani confectis, pluriumque curationum postmodum factarum, etiam per anulos contactu brachii vim curatricem indeptos, testimoniis, in pos-

essione veteri reliquias illas publicè exhibendi fratres Prædicatores conservandos decrevit anno MCCCCVII. deficiente.

XII. Quare cùm in hac urbe Perpiniani ægritudo quædam nos detinuisset, post solutam quam cum Regis Hispaniæ delegatis ex mandato gloriosissimi Regis nostri de limitibus utriusque regni colloquutionem habueramus, existimavimus nihil nos ab officio nostro alienum facturos si post Archiepiscopos Atheniensem & Thebanum, nostrum quoque de versiculorum sensu suffragium adjungeremus, & fugientes Græcas literas sisteremus huic nostræ lucubrationi per intervalla febris elaboratæ insertas. Actum Perpiniani anno MDCLX. VI. Nonas Maij. Quo die hinc discedimus, Tolosam ad sedem nostram redituri.

